

Med **dvema** Stevilkama

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ
LETO II. LJUBLJANA, V ZACETKU AVGUSTA 1963 STEVILKA 4

Rezultati skrajšanega delovnega časa v maju in juniju

Že leta 1960, ko smo izdelali pravilnik o pravicah in dolžnostih delavskih svetov v proizvodnih enotah, proračunskih službah in sektorjih, smo postavili temelje za doseganje boljših proizvodnih rezultatov. S sodobnimi tehnološkimi postopki, racionalnim izkoriščanjem proizvodnih sredstev, z izboljševanjem organizacije dela pa smo pripravili vse pogoje, da smo s 1. majem pričeli s skrajšanim delovnim časom. V letih 1961 in 1962 smo že izpopolnjevali družbeno-ekonomski proces, ki smo ga začeli s sprejetjem pravilnika o delitvi čistega dohodka in s formiranjem proizvodnih enot.

Pri uvajanju proizvodnih enot smo upoštevali zaključni proizvodni proces PE in s tem zagotovili smotrni razvoj družbenega upravljanja v teh enotah. S tem aktom pa je poleg mnogih teoretičnih možnosti dana tudi materialna osnova za vodenje poslovne politike v okviru letnih in dolgoročnih planov in razvoja podjetja. Tako smo si zagotovili osnove in pogoje, da je bilo moč

doseči razmeroma velik napredek podjetja.

Že leta 1962 smo razmišljali o uvedbi 45-urnega delovnega tedna, vendar smo kljub zelo ugodnim proizvodnim rezultatom in ugodnemu gibanju produktivnosti menili, da je doba dobrega gospodarjenja prekratka in da so še premalo utrjeni ukrepi, ki zagotavljajo dobro gospodarjenje.

Rezultati poslovanja v mesecu maju so nam že znani. Ti so bili podprti z neštetimi ukrepi uprave in vodstev PE/S za odpravo še preostalih slabosti pri izpolnjevanju plana proizvodnje in realizacije, rentabilnosti poslovanja, pri organizaciji dela in drugem.

Tako se je ugodno gibanje naše proizvodnje nadaljevalo tudi v mesecu juniju. Že meseca maja smo še posebej analizirali rezultate, da bi tako tudi v mesecu juniju bili zadovoljni z doseženimi uspehi.

Proizvodnja finalnih izdelkov: industrijskih žerjavov, opreme za cement, vozil z mehanskim pogonom, turbin in drugega, je zelo porastla, saj smo v juniju kljub že precejšnjemu številu izgubljenih ur za dopuste dosegli za 26% večjo proizvodnjo teh izdelkov. Tudi kumulativna primerjava za prvo polletje letošnjega leta z enakim obdobjem lanskega leta je ugodna, saj smo letos dosegli za 19% večjo proizvodnjo. Finančna realizacija je bila v prvem polletju najugodnejša od vseh dosedanjih rezultatov v zgodovini Litostroja. Tako ugodno gibanje finančnega rezultata ugotavljamo ne le glede na višino doseženih finančnih sredstev, pač pa tudi glede na enakomerno obremenitev in skladnost s sprejetimi obveznostmi in dinamičnim planom finančne realizacije.

Tako že dosežena fakturirana realizacija v prvem polletju je znašala 6,453,851.702 din in v indeksih v primerjavi z leti:

1960 — 203,8
1961 — 184,5
1962 — 139,2

Ob katastrofalnem potresu

LITOSTROJČANI SMO PONOVO DOKAZALI,
DA V NESREČI TAKOJ POMAGAMO

Ob katastrofalnem potresu, ki je 26. julija v zgodnjih jutranjih urah uničil precejšnji del Skopja, je sindikalna podružnica Litostroja takoj stopila v akcijo in zaprosila Litostrojčane, da v čim večjem številu oddajo kri. Odziv je bil proti vsem pričakovanjem izredno ugoden. Prijavilo se je 640 članov kolektiva, kar se doslej še ni zgodilo. Računamo, da bomo zbrali 180 litrov krvi.

Tako smo Litostrojčani dokazali, da smo sposobni hitro in z vsem razumevanjem priskočiti na pomoč tovarišem v bratski republiki.

Razen tega je UO našega podjetja že ob prvih novicah po katastrofalnem potresu sklenil, da pošlje ponesrečenim v Skopju 5 milijonov dinarjev in da po potrebi priskoči makedonskemu ljudstvu na pomoč tudi drugače. —

Od fakturirane realizacije odpade na domači trg 4,645,106.000 ter je indeks nasproti lanskemu letu 117. Dinamični plan je presežen za 153 %.

Na izvozne posle odpade znesek 1,786,161.000 din in je indeks nasproti lanskemu letu 275. Dosegli pa nismo dinamičnega plana zaradi težav v finalizaciji objektov HE Yamuna Sholayar — Kerala.

Ker še ni izdelan polletni zaključni račun, še nimamo podatkov o gibanju dohodka, osebnih dohodkih in o višini skladov. Tendenco zmanjševanja ima od vseh dosedanjih znanih podatkov dobiček, ki od lanskega leta stalno upada. Med vzroki za zmanjševanje stopnje dobička so tudi podražitev surovin in reprodukcijskega materiala, povečane amortizacije zaradi izvršene realizacije osnovnih sredstev, večje bančne obresti in drugi vzroki. Za povečanje stopnje dobička bi pa morali še nadalje povečati proizvodnjo, uvesti racionalnejše poslovanje, večjo izrabo instaliranih kapacitet, povečati storilnost ter skrbno varčevati s potrošnim in pomožnim materialom.

Kakor smo v prejšnjem mesecu analizirali porast nadur in vzroke za to, tako bomo morali tudi v tem mesecu to delo temeljito opraviti, ker bi nam vsak nadaljnji porast nadur zmanjševal naše uspehe v taki meri, da bi težko vzdržali težko finančno breme in celo skrajšani delavnik. Opravičljivo povečanje dopustov v juliju in avgustu pa nam narekuje za prihodnje leto več pozornosti pri sestavljanju planov dopustov po posameznih PE/S.

Glede na to, da je plan za leto 1964 povečan na ca. 17 milijard, so se delovne naloge PPB povečale za ca. 22 %. Poleg tega pa se je realizacija izdelanih ponudb zmanjšala za ca. 13 %. Seveda je ta procent realiziranih ponudb še vedno pri nas višji, kot je običajen v inozemstvu, kjer znaša med 7 do 10 %.

Vrednost zaključkov v juniju je skoraj enaka kot v enakem obdobju lanskega leta. Vrednost ponudb pa je za 65 % večja kot v lanskem letu.

Glede na plan realizacije ponudb v letu 1964 je sklenjenih pogodb s kupci za 49,1 %.

Napori in prizadevanja PPB ob večjem planu za ca. 1/5 ob manjši realizaciji ponudb kot v lanskem letu za ca. 30 % so uspešni, saj je po planu za 1964. leto zaključenih ca. 50 % proizvodnih nalog.

V juniju smo dosegli ugodnejše gibanje zaposlenosti, kot smo pa ugotavljali za maj. Povečala se je pozitivna razlika med oddišlimi 309 delavci in novodošliimi 465 delavci na 156 delavcev. V

Peter Kocjančič: Poletna pokrajina

juniju je odšlo iz podjetja 12 delavcev manj kot v maju t. l., prišlo pa jih je 62 več kot v maju. V celoti je v juniju prišlo 98 delavcev več, kot jih je odšlo. K temu pozitivnim dejstvom se že kaže boljša struktura kadra, saj je pričelo v mesecu juniju delati 10 VK delavcev in 60 K delavcev.

Plan kadrov je bil tako dosežen z 58,2 % letnega plana. Lahko ugotavljamo, da so ukrepi, za katere smo se zavzeli v prejšnjem obdobju, pozitivno vplivali na odhode delavcev iz podjetja, saj so se odhodi zmanjšali in se tendenca upadanja nadaljuje tudi v tem mesecu. Če bomo v bodoče enako skrbno ali pa še bolj analizirali vse odpovedi in odpravljali razloge za odpovedi delovnih razmerij že v začetku, bomo še z manjšo fluktuacijo kadrov dosegali še boljše rezultate.

Obiski v novi obratni ambulanti so v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu še nadalje v upadanju, vendar pa število bolniških dni še vedno narašča in jih je bilo 542 več. Ta razlika pa je manjša, kot je bila v preteklem mesecu.

Zopet se nam v isti obliki postavlja vprašanje, zakaj je pri manjšem obisku v ambulanti več bolniških dni. Vzrokov je več; subjektivnih kot tudi objektivnih na strani bolnikov in zdravnikov. Precejšen vzrok porasta bolniških dni so tudi nesreče pri delu, saj odpade samo na eno ordinacijo od 1.707 bolniških dni kar 419 izgubljenih bolniških dni na nezgode pri delu ali 25,14 %.

Potrebna bi bila temeljita analiza vseh faktorjev, ki vplivajo

na porast izgubljenih delovnih dni, to pa zahteva temeljit študij tehnologije in fiziologije dela, poglobitev v življenje in v duševnost delavcev, njihov odnos do vseh dogajanj okoli njih in v vpliv teh dogajanj na družbeni razvoj, prilagajanje na delo z vsemi njegovimi vplivi na delavca. Sele na osnovi teh dognanj bi morali iskati vzroke obolevanj in način, kako odpraviti te vzroke.

Teh analiz smo se že lotili in upamo, da bomo poiskali vzroke za tako stanje.

Tudi število bolniških dni je zaradi nezgod v prvem polletju večje — 5252 dni, medtem ko jih je bilo v lanskem letu v enakem času samo 4370. To je 882 dni več izostankov od dela kot v lanskem letu. Tudi tu je v pripravi podrobna analiza vzrokov in bo s polletnim poročilom službe HTV predmet našega razpravljanja.

Podatki o izkoriščanju delovnega časa in delovne discipline ne kažejo izboljšanja delovne discipline glede na mesec maj ter so rezultati slabši; vendar pa so v odnosu na isti mesec lanskega leta za 50 % boljši.

Iz zaključkov ocen in analiz lahko povzamemo, da smo uspešno zaključili drugi mesec obratovanja v preizkusnem skrajšanem delovnem času. Seveda je še kup novih nalog, ki so se pokazale v analizah za mesec junij. Morali jih bomo reševati z enako zavzetostjo, skrbjo in uspehom kot v preteklih mesecih. Le prizadevnost, discipliniranost in uspehi nam zagotavljajo ohranitev skrajšanega delovnega časa.

Kadrovski sektor

Naš plan za leto 1964

RAZPRAVE O PLANU ZA LETO 1964, KI SO SE LETOS ZAČELE V KOLEKTIVU ŽE V MESECU JULIJU IN SE SE VEDNO NADALJUJEJO, NISO NEKAJ SLUČAJNEGA ALI STVAR DOBRE VOLJE, TEMVEČ SO IZRAZ SIROKE AKCIJE, KVALITETNEGA IN KVANTITETNEGA POVEČANJA PROIZVODNJE, KI JE UTEMELJENA Z NORMALNO IN NUJNO RASTJO NAPREDUJOČEGA PODJETJA.

Razprave o planskih nalogah so v zadnjem času, ko skušamo v novih pogojih dela pospešiti našo delovno prizadevnost, tudi uspešen ukrep v vrsti ostalih, s pomočjo katerih bomo v pravem času lahko izvršili tudi vse predpriprave, ki jih nujno zahteva povečan obseg dela v prihodnjem letu.

Izraziti skoki v proizvodnji in lepi rezultati v zadnjih letih dokazujejo pravilnost naše poti in zrelost kolektiva, ki je spoznal, da si podjetje ne sme omejevat normalne rasti, temveč da je nujno neprestano iskati nove poti in nove načine za doseg postavljenega cilja v letu 1965, ko moramo doseči približno 20 milijard letne realizacije, kar je gospodarsko pogojeno že z današnjim obsegom podjetja.

PRESKOČILI SMO »FINANČNI ZID«

Iz rezultatov zadnjih let vemo, kako težko je bilo pripraviti našo miselnost na to, da bomo naškočili »finančni zid« z nalogami, katerih obseg je bil izražen v desetinah milijard dinarjev. Realnost uspeha je bila dokazana prav na osnovi zrelosti kolektiva.

NIMAMO VEČ VRTOGLAVICE

Ko v teh dneh razpravljamo o višini nove stopnice na poti k našemu cilju, lahko ugotovljamo, da nimamo več vrtoglavice in da z vso realnostjo upoštevamo dejstva in normalnost ukrepov, ki bodo zagotovili izpolnitev naših obveznosti zlasti v prihodnjem letu.

Predlog plana za naslednje leto predvideva porast blagovne proizvodnje PE finalistov v primerjavi z letošnjim planom za 28 %, kar je glede na več let nazaj realno povečanje.

Če vzamemo leto 1961 kot osnovo, kaže porast blagovne proizvodnje PE finalistov do sedaj naslednje indekse:

Leto	1961	1962	1963	1964
	100	118	140	178

Iz zgornjih indeksov je na osnovi razširitve asortimana, povečanja maloserijske proizvodnje in večjega izkoriščanja skupno vloženi sredstev v podjetju opravičljiv in uresničljiv predlagani odstotek povečanja v naslednjem letu.

VEČJA BLAGOVNA PROIZVODNJA

Druga važna ugotovitev, ki jo zasledimo v predlogu plana in s katero težimo k hitrejšemu obračunu in zmanjševanju nedovršene proizvodnje, pa je v tem, da

se razmerje med skupno in blagovno proizvodnjo popravlja v korist blagovne proizvodnje, s čimer upamo s številnimi ukrepi zmanjševati cikel proizvodnje posameznih vrst proizvodov.

Ko primerjamo finalno proizvodnjo finalistov s skupno proizvodnjo podjetja, daje analiza indeksa v korist blagovne proizvodnje po omenjenih letih tole pozitivno sliko:

Leto	1961	1962	1963	1964
Blagovna skupna	0,335	0,375	0,410	0,465

Uspešen porast tega indeksa dokazuje, da blagovna proizvodnja PE finalistov raste hitreje kakor pa skupna proizvodnja podjetja, v kateri so poleg ostalih vključeni vsi poddobavitelji in da se uspešno bližamo optimalnemu razmerju, ki bi pri naši vrsti proizvodnje pretežno individualnega značaja z določenim odstotkom maloserijske proizvodnje pri zaželenem dvakratnem letnem obračunu moralo znašati v odvisnosti od poprejšnjega asortimana ca. 0,5 do 0,6.

KOLIČINSKE ZADOLŽITVE PO PE V PRIMERJAVI Z LETI 1961, 1962, 1963

	1964/61	1964/62	1964/63
PE HS	1,63	1,86	1,63
PE SN	1,69	1,19	0,94
PE DT	2,50	1,51	1,32
Skupno finalni izdelki	1,78	1,52	1,28
PE MO	0,90	0,97	1,00
PE PK	1,46	1,20	1,06
PE OO	1,32	1,23	1,00
Skupno polizdelki	1,05	1,05	1,02
Skupno podjetje	1,29	1,22	1,12

Tone Erman: Košnja

Iz zgornjega pregleda odnosov med posameznimi leti je razvidno največje povečanje količinske proizvodnje v PE HS, in sicer za 63 % v grupaciji črpalk in novi grupaciji opreme za železarne, medtem ko PE DT povečuje svojo proizvodnjo predvsem v grupi talnih transportnih sredstev, ki so posebno v zadnjem času postala zelo iskan artikel na tržišču.

Za popolno sliko poslovanja pa moramo poleg navedene blagovne proizvodnje PE finalistov upoštevati tudi blagovno proizvodnjo PE MO in PE OO (prodaja ulitkov in kisika), tako da z

upoštevanjem še tega dobimo za podjetje pri isti primerjavi v ce-

lotni blagovni proizvodnji v teh letih tak odnos:

	1964/61	1964/62	1964/63
Celotna blagovna proizvodnja	1,55	1,31	1,17

Če k tem vrednostim dodajamo še finančne rezultate, ki smo jih dosegli, vidimo, da se glede na asortiman gibljejo v podob-

nih razmerjih povečanja količinske proizvodnje in da znašajo v primerjavi z istimi leti:

	1961	1962	1963	1964
Letna realizacija	9"171	12"200	14"200	ca. 17"
Indeks	100	133	155	183

MI IN ZAHODNI NEMCI

Ko ob teh podatkih ugotavljamo naše rezultate, je prav, če jih primerjamo tudi z mednarodnimi pokazatelji, ki so nam dostopni, saj doseženi uspeh šele v primerjavi dobi ustrezno ceno in ga res lahko tudi imenujemo uspeh.

Zahodnonemški pokazatelj iz preteklih let kaže, da so v podobnih podjetjih, kot je naše, proizvedli na zaposlenega pri podobnem asortimanu letno 3.850 kg. Z normalnim porastom letne produktivnosti ocenjujemo, da sedaj proizvajajo na zaposlenega pri istem asortimanu ca. 4.000 do 5.000 kg/1 na zaposl. Če si ob teh številkah ogledamo naš napredek, ugotavljamo po letih takle napredek:

V letu 1961 smo v našem podjetju proizvedli na zaposlenega 3.320 kg/1.

Leto 1962 daje 3.800 kg/1.

V letu 1963 bomo pri ugodni izpolnitvi plana proizvedli ca. 4.000 kg/1 na zaposlenega. Pri postavljenem planu za naslednje leto pa se nam ta podatek dvigne na ca. 4.450 kg/1 na zaposlenega in to pri predpostavki, da bomo imeli v letu 1964 povprečno 3.800 zaposlenih.

Ta rezultat produktivnosti na zaposlenega pa nam dovolj zgovorno kaže dosežek mednarodnega povprečja in hkrati tudi potrjuje po vseh ekonomsko tehničnih pokazateljih, da dosegamo z vztrajnostjo in pravilno potjo ustrezne rezultate v proizvodnji te vrste.

VEČJA PROIZVODNOST NA m²

Na osnovi rezultatov je enako spodbuden in tudi zanimiv podatek, ki kaže povečanje produktivnosti glede na m² produktivne površine. Če vzamemo, da znaša neto produktivna površina podjetja (to je površina 56.600 m², ki jo zavzemajo PE, in da se v teh zadnjih letih le-ta ni bistveno menjala), smo v teh letih samo glede na blagovno proizvodnjo proizvajali na m² povprečno:

V letu 1961 ca. 186 kg/m² 100, v letu 1962 ca. 199 kg/m² 107, v letu 1963 ocena ca. 248 kg/m² 132, v letu 1964 plan ca. 297 kg/m² 160.

UKREPI ZA IZVRŠITEV PLANA ZA LETO 1964

Ko se že danes lotevamo vseh priprav za ustvaritev planiranih nalog za leto 1964, je potrebno, da na osnovi doseženih rezultatov in pa na dejanskih osnovah poteka dosedanjega dela ugotavljamo vrsto ukrepov in izboljšanj, ki bodo omogočili izvršitev postavljenega plana. Naj omenimo samo nekaj glavnih, ki so najtesneje povezani oziroma predstavljajo nujen pogoj za prihodnje naloge.

Nabava reprodukcijskega in drugega materiala v današnjih tržnih pogojih glede na dobavne roke, ki smo jih primorani sprejemati, je še vedno v številnih primerih nerešen problem in bo zato treba z zaključevanjem in naročanjem materiala v prihodnje zagotoviti pravočasno dobavo. Tehnična dokumentacija od projekta, konstrukcije, tehnološke obdelave in ostalih baz bo še naprej predstavljala ozka grla, ki jih bomo morali najenergičneje reševati s pridobivanjem novih kadrov in drugimi organizacijskimi ukrepi, ki bodo zagotovili krajšo pot dokumentacije oziroma časovno skrajšanje izdelave. Ogrorno in neodložljivo delo, če hočemo skrajšati čas izdelave dokumentacije, nas čaka pri izdelavi standardov in tipizacije, kar se v današnji praksi ve-

dno bolj kaže kot nujnost prve vrste, saj je z neuresničitvijo tega problema vezana skupinska tehnologija kot nadaljnja kvaliteta stopnja tehnologije. Izboljšanje tehnološkega procesa lahko izhaja samo iz rešenih tehnoloških postopkov modernejšega načina obdelave, ki edino lahko skrajšuje čas izdelave in zvišuje produktivnost. Vrsta organizacijskih ukrepov, ki morajo prav vsi sloneti na izboljšanjem tehnološkem postopku, mora imeti cilj, ki je izražen v geslu: **UČINKOVITA IN PRESTUDIRANA PRAVA DELA DAJE KVALITETEN, HITER IN CENEN PROIZVOD.**

Reševanje kadrovskega vprašanja za prihodnje naloge glede nadaljnega strokovnega dviga in pridobitve novih sodelavcev bo predstavljalo v pogojih minimalnega letnega prirastka težko nalogo, ki jo bo prav tako kot ostale treba reševati uspešno in hitro.

V PRIHODNIH LETIH VEČATI PROIZVODNJO ZA 10 DO 13 %

S tem člankom sem hotel okvirno zajeti nekaj osnovnih misli in načeti vrsto problemov, ki se pojavljajo v tem času, ko pripravljamo osnove za dolgoročneje planiranje, to je za 7-letni perspektivni plan. Naše naloge v prihodnjem letu se morajo zato usmeriti k cilju, da bomo po osnovnih proporcijah v nadaljnjih letih večali produktivnost v mejah povprečno od 10 do 13 % na leto in v letu 1970 dosegli vsaj podvojeno vrednost sedanje proizvodnje.

Časopis »Med dvema številčkama« izhaja med izdajami časopisa »LITOSTROJ« — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Naklada 5.000 izvodov — Cena posamezni številki v prodaji 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru

Z A D N J A V E S T

Od poizkusnega k rednemu skrajšanju tednika

Dne 24. julija je zasedal politični aktiv našega podjetja in razpravjal o rezultatih, ki smo jih dosegli v prvih dveh mesecih poizkusnega skrajšanega delovnega časa. Aktiv je ugotovil, da so bili v tem obdobju doseženi ustrezni proizvodni in drugi uspehi. Zato je predlagal, da bi po končanem trimesečnem poizkusnem delovnem času DS podjetja odobril predlog, da preidemo od poizkusnega skrajšanega delovnega časa k rednemu.